№ 67 (263) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen., na $1/2$ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 67 (263) Hod III. Wilnia. 27 žniŭnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

26 žniunia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha i hienerał-an-šefa Ben'a: Na zachodzi ad Konasil warožyje ataki pad našym ahniom nie raźwinulisia. Naabapał Bapom worahi dalej šturmawali miž St. Leže i Martenpiuiš. Wialikimi masami piachoty i pancyrnymi samachodami worahi manilisia razarwać tut naš front. Dzie my adkidali worahaŭ ahniom, žabo kontratakaj, świežyje siły iznoŭ išli šturmawać. Naahuł, ich ataki nia mieli ŭdačy. Bitwa raźwiwałasia hetak: worahi ŭwarwalisia na našu liniju na zachodzie ad Mori, na zachodzie ad Bapom da Martenpiuiš. Na poŭnačy ad Bapom miascowyje rezerwy spynili worahaŭ na froncie Mori-Fawrej, na zachodzie ad Bapom. Nowyje šturmy złamalisia pierad hetaj liniej. Na pałudziennym zachodzie ad Bapom worahi pasunulisia ŭpiarod miž Tilua-Martenpiuiš na Gedkur-Fler. Pruskije pałki kontratakaj adkinuli worahaŭ za liniju Tilua — Martenpiuiš. My zaniali abodwa hetyje miescy. Mnoha raźbitych pancyrnych samachodaŭ lažyć pierad i za našym frontam. Proci našaha frontu na Ankr worahi wiali silnyje šturmy miž Karnua i Somm. Jany adbity. Na paŭdnia ad Somm nowymi šturmami worahi dabyli Kapi i Fonten. Na paŭdnia ad Ajjet pruskaja hwardyja atakawała worahaŭ na zachodzie ad Kresi-Omon, zdabyła wiaršynu Pon-St. Mar i adbiła wielmi silnyje kontrataki biełych i čornych francuzaŭ. My ŭziali 400 pałonnych. Na poŭnačy ad En u wiečary złamalisia silnyje šturmy worahaŭ.

Front niamieckaha Naślednika: Miascowyje styčki pry Wel.

MASKWA (P.T.A.). 25.VIII. Wojski Sawieckaj respubliki, jak nakazywaje „Prawda“ dajšli wialikaj udačy. Jany zaniali Tawaty (?) i Pyšmu (?) i akružyli Kaciarynburh z dwoch bakoŭ. Špiašyŭšyje na padmohu čechasławakom uzdoŭž Paŭnočnaj Dźwiny anhličanie i biełahwardziejcy ŭ darozi zusim raźbity.

BERLIN. 24.VIII. 23 žniŭnia paśla abiedu anhlickaja eskadra latunoŭ pieralacieła nad našym frontam. Našy latuny ŭraz-že pahnalisia za imi i žbili 5 samalotaŭ. Rešta warožych samalotaŭ wiarnułasia nazad.

Uziatyje z žbitych samalotaŭ pałonnyje zajawili, što latučaja eskadra maniłasia atakawać Frankfurt na Majnie.

MASKWA (P.T.A. 23.VIII. U Smolnym instytucie ŭ Piecarburzie adkryt konhres sawietaŭ Piciarburskaj hubernii. Na im 145 delehataŭ ad 107 hramad, u tym liku 55 komunistaŭ, 51 hospitant komunistaŭ, 2 lewyje soc.-rew. i 1 prawy s.-r., dy biezpartyjnyje.

ŠTOKHOLM (W.T.B.). S pryčyny handlowaj umowy sajužniki pieradajuć Šwecyi 100.000 tonn roznych tawaraŭ, katoryje sajuźniki pierad Bieraściejskaj umowaj prywiaźli ŭ Šwecyju dla Rasiei. Heta—hłaŭnym čynam aŭčyny, skury, alej, chymičnyje tawary i jadomina.

BERLIN. Ab amerykanskich wojskach u Francii adzin neŭtralny karespandent nakazywaje: „Pad upływam apošniaha niamieckaha nastupleńnia na śpiech kinieno ŭ Franciju paŭ miljona amerykanskaha wojska. Kab pierawazić sałdatoŭ jość, praŭda, karabli, ale ich niestaje na pierawoz jeminnych praduktaŭ i amunicyi. Bordo i Orlean majuć charakter amerykanskich portaŭ, tak sama, jak Kale maje wyhlad anhlickaha portu. Ad hetych portaŭ amerykancy pabudawali nowuju darohu na front.

MASKWA. (P.T.A.). U mnohich miastoch adkryty miascowyje kamisaryaty narodnaj aświety, kab paznajomić wučycialoŭ s prynciamі socyalistyčnych adnolkawych škoł. Aprača hetaha jość lekcyi ab pedahohicy, školnym budoŭnictwie, knižniaznaŭstwie, chatniaj haspadarcy i h. d.

KIELN. Načalnik štabu amerykanskaj armii publikuje zajawu hišpanskaha pasła, što ŭ Niamieččynie z amerykanskimi pałonnymi abchodziacca nia horš, čymsia s pałonnymi inšych nacyj.

MASKWA. (P.T.A.). 23.VIII. Termin padačy zajaŭ ab wychadzie z rasiejskaha paddanstwa žycharaŭ, ziamiel, utračenych Rasiejej pawodłuh Bieraściejskaje ŭmowy dekretam pradoŭžen na miesiac, ličučy ad paławiny žniŭnia.

ŠTOKHOLM. Maskoŭskije hazety drukujuć materjały ab špionstwie francuskaj wajennaj misii. Zachoplenyje piśmy pakazywajuć, što francuskije aficery wiali wializarnyje spekulacyi, asabliwa ikroj.

WIENA. U ministerstwie mižnarodnych spraŭ 24 žniŭnia adbyłasia narada ministraŭ, katoryje wysłuchali dakład Buriana ab jaho pajezdcy ŭ hłaŭnuju kwateru, a tak sama ab ahulnym wajennym i palityčnym pałažeńni. Potym byli hutarki ab polskaj sprawie.

WIENA. Uradowa, 25.VIII. Na albanskim teatry našyje wojski zaniali Berat i Fjeri.

Biełaruskije Wučycielskije kursy u Świsłačy.

Ad 15 kastryčnika 1918 h. da 15 žniŭnia 1919 h. ŭ Biełaruskaj Seminaryi u Świsłačy budzie adbywacca nowy elementarny kurs dla biełaruskich wučycialoŭ i wučycielak.

Adpawiednyje kandydaty i kandydatki ad 18 da 30 hadoŭ mohuć zajaŭlacca ŭ swaich krejsamtach; miascowyje —prosta ŭ kiraŭnika kursami, inspektara Bendziechi, u Świsłačy. Tam že jany dawiedajucca ab warunkach pryjomu.

Wilnia, 27 žniunia 1918 h.

Prahledajučy kožyn dzień hazety, my bačym u ich usio nowyje i nowyje addziely: heta — wiestki ab tych nowych hasudarstwienych arhanizmach, jakije tworacca na ruinach carskaj Rasiei. Usiudy kipić wializarnaja tworskaja rabota; usiudy znachodziacca siły dzieła budawańnia swaje Baćkaŭščyny. Pamiž tak-zwanymi «inarodcami» staroj Rasiejskaj imperyi, katoryje zaŭsiody byli adsunieny ad hasudarstwienaha žyćcia, wyjawiłosia dawoli hasudarstwiena-tworskich sił, kab arhanizawać *swajo* dzieržaŭnaje žyćcio. I heta—najlepšy dokaz taho, što ŭsie paniawolenyje rasiejcami narody nia tolki majuć prawa, ale i zapraŭdy zdolny da niezaležnaha hasudarstwienaha bytu.

Ciapier asabliwa jarka wystupaje ŭsia nienarmalnaść rasiejskaha dzieržaŭnaha ładu, hetak šybka, hetak niespadziewana razwaliŭšahasia da samych swaich asnoŭ ad udaraŭ zwonku i ad unutrenaha rewalucyjnaha pierewarotu. Maskali, dzieržaŭšyje pad saboj paniawolenyje narody tolki arużnaj siłai, akazalisia niazdolnymi astacca i nadalej cementam, jaki skleiwaŭby roznaplamionnaje hasudarstwa, jak tolki hetaja siła ŭtraciła swaju moc. A razam z upadkam siły pačali kryšycca i razrywacca ŭsie źwiazi, jakije ŭmacowywali hasudarstwienuju całaść Rasiei: dzie nie było supolnaha hasudarstwienaha tworstwa, dzie narody žyli razam tolki pad prynukaj, tam inačej i nie mahło być...

Cikaŭnaje ŭražeńnie atrymaje kožyn, chto zboku budzie ŭhledacca na ciapierašniaje žyćcio Maskoŭščyny i nowaładžanych hasudarstwienych arhanizmaŭ, adpaŭšych ad jaje. Pad toj čas, jak u Maskoŭščynie panuje anarchija, jak tam idzie pawolnaje kanańnie hasudarstwa, — nowyje dzieržawy wyjaŭlajuć wialikuju tworskuju siłu, wyjaŭlajuć zdolnaść da wolnaha žyćcia. Tak šybka iduć u haru maładyje pabiehi zwalenaha piarunom staroha duba, pad cieniem katoraha niwodnaja raślina nie mahła pierš bujna raźwinucca.

My dumajem, što i narod maskoŭski, pieražyŭšy doŭhuju razruchu, jakaja raźbiła stary ład, tak sama raświcie nanowa — tolki ŭžo nie jak nasilnik nad słabiejšymi susiedziami, a jak roŭny im, swabodalubny, nikoha nia kryŭdziačy. Tolki ŭ wahni rewalucyi pawinna pierehareć i źwiaścisia da zwańnia taja psychalohija „panujučaj nacyi“, jakaja stanowić i siahońnia adznaku maskaloŭ, — a tady i ich sustrecić ščyra, jak bratoŭ, usia siemja wolnych i niezaležnych narodaŭ.

„Na maskouskuju darohu“.

Ab tym, jak bolšewiki adnosiacca da prawiadzieńnia ŭ žyćcio oficyalna pryznanaha imi pryncypa „samaaznačeńnia nacyanalnaściej“ u adnosinach da biełarusaŭ, dawoli jasna kažuć fakty niedaŭnaje minuŭščyny, jak razhon u Miensku ŭsiebiełaruskaha Kongresu ŭ kancy letašniaha hodu, haworyć usia palityka kamisaraŭ „siewiero-zapadnoj obłasti“ — Landera i Miaśnikowa śpierša ŭ tym-že Miensku, a paśla ŭ Smalensku, urešci — adnosiny sawieckaha ŭradu da apawieščenaj Radaj Biełaruskaj Narodnaj Respubliki niezaležnaści Biełarusi. Paśla pieknych słoŭ u teoryi bolšewiki na praktycе ani nie adyjšlisia ad starych rasiejskich centralistaŭ i nie hublajuć nadziei, što jany siłaj prymusiać biełaruski narod da „bratniaj“ jednaści z maskalami, tak haniebna pradaŭšymi intaresy biełarusaŭ u Biareści.

Možna śmieła skazać, što ŭ sprawie adnosin da biełarusaŭ, padobnie, jak i da ŭkraincaŭ, usie rasiejskije partyi zychodziacca na adnym. Heta—žlićcio biełarusaŭ i ŭkraincaŭ u wadzin narod z maskalami i adbudowa Rasiei. Jak piše ukrainskaja „Нова Рада“, adzin z redaktaraŭ maskoŭskaj socyalistyčnaj hazety, u teoryi pryznawaŭšaj zaŭsiody prawy nacyanalnaściej, zajawiŭ supracaŭniku-ŭkraincu zusim adkryta, što, kali Ukraina addzielicca ad Rasiei, dyk „my budziem prymušeny iznoŭ jaje zawajewać, bo jana nam patrebna“...

Jak widać z nadrukowanaj u №98 mienskaj biełaruskaj hazety «Беларускі Шлях» z 21 žniŭnia, u Maskwie — pobač z uradowaj rabotaj sawieckaje ŭłaści — wiadziecca rabota dzieła abmaskoŭleńnia biełarusaŭ i rasiejskim

hramadzianstwam, wielmi dalokim ad bolšewikoŭ. U lipni miesiacy tamaka adbyłosia pieršaje publičnaje zasiedańnie „Biełaruskaha Nawukowaha Zhramadžeńnia“. Jakije mety henaha „Zhramadžeńnia“ — najlepiej pakazała pramowa praf. Pičety: heta — padniaćcie kulturnanacyanalnaj świadomaści biełarusaŭ, źjednańnie najbolš šyrokich kruhoŭ biełaruskaha hramadzianstwa i... „*złučeńnie ŭ adnu siamju padzielenych ciapier wialikarusaŭ, małarusaŭ i biełarusaŭ*“.

Apošni punkt prahramy maskoŭskaha «Zhramadžeńnia» — heta, jak kažuć, «šyła z miecha»: jon pa azwaje, što ŭsie hurarki ab „padniaćci kulturna-nacyanalnaj świadomaści“ ŭ biełarusaŭ — heta tolki prykryćcie, za katorym chawajecca staraja dumka maskoŭskich sławianafiłaŭ, pierefarbawanych paśla ŭ „nowasławianaŭ“, i rasiejskaha carskaha ŭradu. Žyćcio ŭžo dało swoj adkaz na pytańnie Puškina:

„Славянскіе-ль ручьи сольются
въ русскомъ морѣ,
„Оно-ль иссякнетъ—вотъ вопросъ“,

i adkaz hety haworyć, što sławianafilstwa wa ŭsich swaich formach akančacielna zbankrutawało. Woś-že, ciapier maskoŭskije palityki ŭsich partyj i kirunkaŭ i starajucca pryciahnuć nazad da siabie biełarusaŭ i ŭkraincaŭ, kab pad firmaj „bractwa“ z biełarusami i ŭkraincami abapierci swaju budučynu i dziełanuju siłu na paniawolenych nanowa hetych dwoch narodaŭ.

Ale biełarusy ŭžo wyjšli s taho stanu, kali možna było ich spadmanuć sałodkimi słowami. Biełarusy wiedajuć, što ich budučyna, ich wola, ich ščaście nia mohuć pahadzicca s padniawolnym žyćciom, z nakideńniem im maskoŭskimi čorna—krasnasocienćami čužackaje mowy i kultury. Usie sproby staronnikaŭ asłaŭlenaj «jednaści» maskaloŭ, biełarusaŭ i ŭkraincaŭ pawiarnuć chod raźwićcia našaj historyi «na Maskoŭskuju darohu» sustrenuć roŭny adpor i na Biełarusi, i na Ukrainie.

H. B.

Ab našych wučycialoch.

Wajna hetak uskałychnuła našaje žyćcio ažno da samaha dna, što i ŭsia kulturnaja rabota, ładženaja ŭ pieradwajennym časie, razwaliłasia da samych swaich asnoŭ. Naš kraj apynuŭsia ŭ takim pałažeńniu, što ŭsio treba pačynać nanowa — ad pačatku. Na pieršym čarodzie stajała škoła — pierš-napierš zatym, što ŭsich wučycialoŭ maskalj zabrali s saboj, a druhoje — što ŭsio roŭna maskoŭskaja škoła nie mahła-by u nas dalej istnawać i pawinna była być zamieniena biełaruskaj.

Prynimajučy pad uwahu, što cia piereašnije wučycieli biełaruskich pačatkowych škoł majuć dzieła z wučeńniem dzieciej pieršy raz u swaim žyćci, nielha staŭiać im lišnie wialikich wymoh, jak pedagogam. Tolki pakaj-ka, tolki rabota ŭ škole pakaže im, čaho ŭ ich niestaje što jany pawinny jšče nawučycca, kab stacca zapraŭdnymi wučycielami, — a tady ŭžo ad ich samych budze zaležać papaŭnieńnie ich znańnia, tady možna budzie i wymahać ad ich šmat bolej. Zatoje-ž ciapier jany tym bolej pawinny wypaŭniać druhuju zaduču — zaduču *biełaruskich kulturnych pracaŭnikoŭ* naahuł.

Biełaruski wučyciel nie maje prawa hladzieć na siabie tak, jak bolšaja časć maskoŭskich wučycialoŭ, katoryje ličyli siabie prosta za „čynoŭnikaŭ ministerstwa narodnaje praświety“. Može samaja prafesyanalnaja rabota wučyciela stanowić wialikuju kulturnuju misiju“, jon pawinien nia tolki nawučyć dziaciej čytać, pisać i rachawać, ale i raźwiwać ich dušy, budzić u ich cikawaść i luboŭ da nawuki, da znańnia, nawučyć dziaciej świadoma ŭhladacca i ŭwieś świet Božy i dumać ab bačenym. Chto dumaje, što dawoli nawučyć dziaciej składać zu čki, i ta y na papiery i siak tak razbiracca ŭ knižce, toj — nie wučyciel i nie pawinien pracawać u škole. A dla biełaruskich wučycialoŭ da hetaha dadajecca jšče adna wymoha: heta — pierš za ŭsio być samomu *dobrym biełarusam* i nawučyć dziaciej, chto jany, raščynić ich wočy na ŭsio charastwo rodnaje biełaruščyny, prywučyć ich nie haniacca za čužackim, a ščyra lubić i šanawać swajo rodnaje. Karotka kažučy: *biełaruski* wučyciel pawinien nieść a domuju i ciomnuju biełaruskuju „etnografičnuju masu» pieretwarać u świadomy swajej asobnaści i samabytnaści biełaruski narod — nacyju.

Byŭ čas, kali, kab zbudzić biełaruski narod da žyćcia, patrebny byli *praroki*, katoryje pryniešli-by swaim bratom *nowaje słowa-klič*, katoryje razbili-by ladowyje puty, skawaŭšyje ŭsiu Biełaruś. I jany — henyje praroki znajšlisia i haračym słowam razbili lady nawakoł nas, a sonijka woli, zajašnieŭšaje nad našym krajem, dawiaršyło ich rabotu. Na ich klič pieršyje adkliknulisia bolš čulkije syny našaha narodu — adkliknułasia naša maładzioż. Dziesiatki, sotni świadomych biełarusaŭ wyjšli na wialikuju siaŭbu nacyanalnaj świadomaści. S kožnym dniom čysło ich uzrastaje, a razam s tym abmiežywajecca, zwužajecca kruh ich pracy: chaj kožny robić u najciaśniejšym kružku, miž ludźmi, z jakimi žywie ŭ adnej wioscy, miž dziećmi swaje škoły i baćkami ich, — i nacyanalnaja świadomaść budzie zachopliwać usio wialikšyje i wialikšyje abšary i tyje dziesiać miljonaŭ biełarusaŭ, nad katorymi s pryčyny ich raspyleńnaści i niearhanizowannaści panawaŭ dahetul kožyn, chto tolki chacieŭ, abiernucca ŭ wialikuju, mahutnuju siłu i zawajawać sabie i wolu, i dolu!

J. Miełeška.

U Wilni i wakolicach.

× **Ab nowuju škołu.** Mž žycharami Zarečča ŭźniałasia dumka naładzić tamaka biełaruskuju školu. Adnak, pierš, čym učynić patrebnyje kroki, treba sabrać komplekt wučniaŭ. Zapisywacca možna: Papoŭskaja wul. 13, kw. 4—ad 3 da 4 hadz. ŭ dzień.

× **„U lasnym huščary“.** Kazka ŭ 1 akcie F. Alechnowiča „U lasnym huščary“, katoruju letaś ihrali dzieci ŭ pryjutku Biełaruskaha Kamitetu ŭ Čornym Bary na naturalnaj scenie, nadrukowana ŭ № 28 «Вольнай Беларусі» z 11 ha žniŭnia.

× **Ab padarožy ŭ Rasieju.** Mnoha ŭciekačoŭ, wiarnuŭšysia z Rasiei, pa dajuć tutejšym ułaściam prośby ab pazwaleńnie pajechać znoŭ u Rasieju, kab zabrać swaje rečy, uparadkawać sprawy i h. d. S pryčyny taho, što pojezdy i tak užo pierapoŭnieny, niema mahčymaści dawać pazwaleńni na hetkije padarožy.

× **Zajaŭki ŭciekačoŭ.** Sad hałoŭnan nakazywaje, što ŭsie waročajučyjesia ŭciekačy pawinny ŭ 3 dni zajawicca u Stadthaŭptmana, pakoj 145 (Daminikanskaja 2), inačej ich ždže kara.

× **Počta ŭ Rumyniju.** Miž našym krajem i Rumyniej adkryty pačtowyje znosiny. Piśmo (niezaklejenaje!) kaštuje 20 fen., adkrytka — 10 fen. Pisać možna pa niamiecku, wenhiersku, bałharsku, turecku, francusku i rumynsku.

× **Žydoŭskije światy.** Sioletnije žydoŭskije światy ŭ wieraśni pačynajucca ŭ piatnicu, 6-ha, i buduć trywać da niadzieli, 8-ha. Paśla pačnucca znoŭ u niadzielu, 15-ha, i zakončacca ŭ paniadziełak, 16 ha, ŭ wiečary. Dalej pačnucca 27-ha i zakončacca 29-ha.

× **Dannyje ab kwaterach.** Haspadary i ŭpraŭlajučyje pawinny jawicca da Stadthaŭptmana, Daminikanskaja 3, pakoj 49, dziela dačy statystyčnych dannych. Pry hetym zdamoŭ z wulic, nazowy katorych pa niamiecku pačynajucca literami T—26 i 27 žniŭnia, U—28, V i W—29 i 30 i Z—31.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnija dni była (pawodług Celsija):

	najwyš.	najniž.
22—23	+ 21,7°	+ 13,1°
23—24	+ 30,2°	+ 14,5°
24—25	+ 21 8°	+ 12,0°
25—26	+ 17,2°	+ 10,5°

Z USIAHO KRAJU.

Ab pasadzie Litwy.

Predstaŭnikom hazet kn. Radziwiłł u Wienie skazaŭ, što litwiny, wyojrajučy za karala niamieckaha herooga, wytwaryli trudnaje pałažeńnie dla siabie i waładaroŭ Niamieččyny. Palaki nia mohuć iści pa hetkaj darozie.

Fundu dla ŭciekačoŭ.

Dzieła padmohi patrabujučym uciekačom, warotajučymsia ŭ Litwu, načalnik upraŭleńnia pry wajennym hubernatary Litwy wydziaŭiŭ funduš z 2 miljonaŭ marak.

Z mienskaha žyćcia.

= Tutejšyje hazety z zadziŭleńiem sustrekajuć toj fakt, što biełaruski teatr zdaleŭ kožnuju niadzielu dawać publicy niešta zusim nowaje, adznačywajučy, što heta hałoŭnym čynam zasłuha dyrektara Biełaruskaha Narodnaha Teatru, p. F. Alechnowiča, katory ŭzbahaciŭ biełaruskuju sceny swaimi wielmi orybnalnymi tworami. „Беларускі Шлях“ zwa očwaje ŭwahu takže i na toje, što «žanr i humarystyka biełaruskaha sielanina — pjanicy dosi ŭžo pryjelisia, dy zališnie hruby humor na «scenie pierakonywaŭ publiku, što ŭ biełaruskim teatry možna do ra paśmiejęcca nad hrubaściu biełaruskaha narodu... I woś p. Alechnowič trapna pačaŭ papraŭlać hetyje abmyłki, pakazywajučy liryku biełaruskaj dušy ŭ scenizacyi narodnych kazak“.

Uwaha heta — zusim prawilnaja. Takije rečy, jak „Butrym Niamira“, «Bazyliśk», „Kwietka paparaci“ paprawodzi ŭnosiać nowaju, ažyŭlajučuju struju ŭ biełaruskuju teatralnuju literaturu, stańlajučy naš narodny teatr na nowych asnowach.

18 žniŭnia ŭ „Biełaruskaj Chacie“ hrali «Kwietku paparaci» F. Alechnowiča i pierekład kamedyi A. Čechowa“ Miadźwiedź. Pieršaja paprawodzi zawarażyła publiku, — zatoje druhaja wyzywała ščyry i niespynajučyjsia śmiech u sali.

P. Alechnowič u karotkim časie zawajewaŭ sympatyi ŭsiaho našaha hramadzianstwa i jak autar, i jak artyst, i jak kiraŭnik teatru. Ciapier treba horača prywitać jaho dumku abjechać swajej družynaj prawinciju. Hetymi dniami prajektujecca spektakli ŭ Babrujsku. Žywoje biełaruskaje słowa, kazanaje sa sceny, artystyčnaja atmosfera, jakuju maje ŭ sabie teatr, pawinny zbudzić luboŭ da rodnaje biełaruščyny šmat u kaho s tych ludziej, katoryje adnosiacca nieprychilna da biełaruskaj sprawy tolki zatym, što zusim jaje nie znajuć.

M. M. M.

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 66).

Zośka.

Dyk wieryš ciapier, ci nie, što ja nie pajdu za Ihnata?

Juziuk.

Wieru, darażeńkaja, wieru!... Ach, kab ty wiedała, jak ja lublu ciabie!... Kali-b ciapier u hety moment ty mnie skazała, kab ja woś u hetaj (pakazywaje na siabie) nowaj opratcy kinuŭsia ŭ Wiellu i pierapłyŭ na druhi bok abo ŭ tanuŭ, — dalibož, kinuŭsia-b!...

Zośka (žartujučy).

Nu, dyk kińsia!

Juziuk.

Dobra... Latu! (choče biehčy).

Zośka (zatrymliwaje jaho).

Čekaj, durny! Što robiš!...

Juziuk.

Usio roŭna... Kali chočeš...

Zośka.

Nia treba... Heta-ž žarty.

Juziuk.

Značycca, usio budzie, jak było.

Zośka.

Nu dyk wiedama! (prytulajecca da jaho).

Ach, jak mnie s taboj dobra, Juziučok moj!...

Juziuk.

Oj-oj! Zosiečka! ja chiba zduriieju! (abnimaje jaje i horača całuje). Zośka!...

Zośka.

Cicha, što robiš! Ty chiba zapraŭdy zdurnieŭ! Nia tutaka!... Tut može chto pabačyć!... (wyrywajecca z jaho ruk).

Juziuk.

E, usio roŭna!... (dahaniaje jaje i ŭznoŭ całuje).

Zośka.

Nu, hodzie ŭžo, Juziučok, hodzie!... Lublu ciabie, moj ty zaliaceńki, moj biedny chłapiec! Woś ja-b chacieła, kab ty zaŭsiody byŭ takim, jak ciapier, a nia ochajučy, achajučy, płakajučy...

Juziuk.

Nikoli ŭžo hetakim nie budu! — Ad siahońnia ja zrabiŭsia inšym!

Zjawa 19.

Tyje-ž, Michalina i Wincent (uchodziać).

Michalina.

A wo! — i naš Jazep tutaka!

Juziuk.

Ale, paniečka, pryjechaŭ.

Michalina

Wielmi dobra...

Wincent.

A čamu-ž jon nie pajechaŭ razam z nami?

Michalina.

Ale, čamu-ž nie pajechaŭ z nami? Tre było jechać z nami! Mnie nijak u haławu nie pryjšło...

Wincent.

I mnie tak sama.

Juziuk.

Ničoha, pani Wincentowa! ja trapiŭ i sam adzin.

Michalina,

Dobra... A hdzie-ž Basia?

Zośka.

Nia wiedaju. Šukała ciotki ŭsiudy i nidzie nie znajšła.

Juziuk.

Ale. My razam šukali ŭsiudy i nie znajšli...

MIENSK. U toj paniadzielak tut adkryty kursy pryrody dla niamieckich wajennych. Hlaŭnakamandujučy 10 armii hien. v. Falkenhajn adkryŭ kursy pramowaj, kažučy miž inšym: „Ja witaju lektaroŭ, nie ŭbajaŭšychsia jechać z Baćkaŭščyny ŭ dalokuju stalicu Biełarusi".

HORADNIA. Na miastowaj ziamli kala Biržawoha placu staŭlajuć wialikuju budoŭlu dzieła prytułku dla biazdomnych na zimu. Pa ŭsich wialikšych miastoch hrodzienskaha pawietu na zimu buduć adkryty narodnyje straŭni.

HORADNIA. Pry tutejšych mirawych sudoch jošć adzin prysiažny adwakat i 7 prywatnych.

HORADNIA. 18 žniŭnia palicejski patrul ničham wykryŭ u padworku domu № 3 pry Tatarskaj wulicy patajny browar. Areštawanyje try „fabrykanty" zajawili, što jany pracujuć pieršy raz.

BIEŁASTOK. Tut u pradažy źjawilisia skrynački z nadpisami „Kakao" pa canie, jakaja, zdajecca, pawinna była-by wykiučyć usiełakuju mahčymašć fałšu. Adnak, papraŭdzi, heta niejkaja niemahčymaja miešanka, niemajučaja ničoha supolnaha s kakao. Zamiest „Kitajskaha čaju" pradajuć... łazowaje liśc e.

DRUSKIENIKI. Zarubačy Frenkiel i Arnoŭski jeździli pa Alickim pawiecі i skuplali skacinu, nie majučy na heta ni zahadu, ni pazwaleńnia. Jany zasudženy na 4 miesiacy ŭ wastroh i na 2.400 m. štrafu.

SAKOŁKA. Prawasłaŭnyje świaščeńiki z Horadni, Korčynski i Mitrafan, atrymali ad ułaściej zahad pryježdžać siudy dwojčy ŭ miesiac dzieła słužby Božaj.

SUWAŁKI. Čarodny transport emihrantaŭ u Maskoŭščynu wyjechaŭ adhetul u subotu, 24 žniŭnia, u paŭdzień.

U Aŭhustoŭskim lesie ŭ tuju niadzielu ranicaj wajenny weterynar areštawaŭ dwoch chłapcoŭ, ždziraŭšych z dziareŭ karu. Pa darozie na žandarskuju stancyju, kudy dziańščyk weterynara wioŭ chłapcoŭ, jany zabili sałdata siakieraj i ŭciakli.

SUWAŁKI. Za pasrednictwa ŭ raspušcie ŭ swajej kwatery zasudžen na 6 mies. u wastroh Konstantyn „von" Dobrowolski.

ŽAGORY. S pryčyny niestačy zbožža i tut, na prawincyi, pryjšłosia zawiaści kartkowuju systemu.

WIŽEJNY. U troch tutejšych haspadaroŭ zładziei ŭ načy wywiali 4 kaniej. Kali za imi pahnałasia palicyja, jany stali ŭciekać, kinuŭšy koni kala Jeleniewa. Dwoch palicyja areštawała.

KOUNA. Čarodny transport emihrantaŭ u Maskoŭščynu wyjedzie adhetul miž 25 i 30 žniŭnia.

LIBAWA. Paśla zaniaćcia našaha miesta niemcami było wypuščeno na 4 miljony drobnych miastowych bonaŭ. Čašć hetaje sumy—1.200.000 m. pajšła na kontrybucyju niamieckim ułaściam. Ciapier u abarocie jošć jašče bonaŭ na 2.688.000 marak.

MITAWA. Tut źjawilisia fałšywyje 5-rublowyje miastowyje bony.

RYHA. Gouvernement drukuje zajawu, što niašpiełych pładoŭ nielha pradawać ani mieniać s pryčyny niebiaspieki ad chalery, jakaja jdzie z Rasiei.

Značnaje čysło rybakoŭ, wywiezienych maskalami, waročajecca ŭ pawiety ryžski, tukkumski i talzenski.

Oficyalny addzieł.

Apisańnie

Darlehnskassenschein'aŭ na 100 marak Pazyčkowaj Kasy Ost, Kowna.

Darlehnskassenschein'y na 100 marak, wydanyje Pazyčkowaj Kasaj Ost, razam iz niezadrukawanym krajem papiery majuć 11 cm. ŭdoŭž i 17 cm. u šyrki. Rysunak druku maje 9,7 cm. udaŭžki i 16 cm. ušyrki.

Papiera, užytaja dzieła biletu, maje naturalny wodny znak u formie zorki.

Bilet u swaich ważniejšych čaściach nadrukawany miednymi kliše z abodwuch bakoŭ i maje zialony koler.

Pawierchnia na pierednaj staranie razdzielena na šešć nianoŭnych paloŭ. Na pieknym, sastaŭlenym z delikatnych splecienych miž saboj linijaŭ, hruncie bolšaha siarednaha pola jošć hetki tekst:

«Darlehnskassenschein
Ein Hundert Mark
Kowno, den 5. April 1918.
Darlehnskasse Ost
Ficher, v. d. Marwitz, Morit.

Heta pole abmiežwaje skaz takoj dumki: «Die Einlösung der Darlehnskassenscheine der Darlehnskasse Ost in Reichsmark zum Nennwert ist vom Deutschen Reich gewährleiste» (wykup Darlehnskassenschein'aŭ na naminalnaj wartaści niamieckaj marki zabaspiečeny niamieckim hasudarstwam).

Da hetaha siarednaha pola ŭlewa i ŭprawa prylehajuć maleńkije bakawyje pali. Jany zapoŭnieny pładami, abwiedzienymi azdobami. U padnožža kožnaj z hetych azdob staić čysło «100».

Pad siarednim polem i šć u wialikim kruhu tak sama „100", abchoplenaje nawakoł nadpisam. Miž azdob nawakoł kraju pamieščeny dwa razy nadpis «100 Mark» (100 marak). Da dwuch bakoŭ hetaha kruha praciahlywajecca hirlanda z sadowiny, katoraja dachodzić až da siaredniaha pola z nadpisam.

Abodwa astaŭšyjesia wuhławyje pali prybrany wialikimi abrazami hałoŭ: z lewaha boku ubrana ładramі kabieta, s prawaha—baradaty wajaka z hełmam na haławie.

Ulewa i ŭprawa ła «podniaha kraju pamieščeny numer biletu ŭ čyrwonym kolery.

Adwarotnaja starana maje ŭ siaredzinnym ščycie na ŭbranym fonie wialikaje „100", a ŭprawa i ŭlewa ad hetaje ličby—pa adnej haławie, padobnaj da reljefaŭ. Nad hrudaj hetych paloŭ i nižej haloŭ uprawa i ŭlewa jošć na bilecie hetkije nadpisy: pa niamiecku «Darlehnskassenschein», pa litoŭsku „Skolinamoslos kasos ženklas" i pa łatyšsku «Aisdewu kafes sihme», daliej kožny tekst u hetych troch mowach (hl. placimark. bil.).

Starana s abrazom akružena ubranaj ramkaj, unutry katoraj nadieramienu z azdobami pamieščena ličba «100». Apryč taho na ŭsiu staranu nałoženy pieradruk u zialonym kolery, katory praciahiwajecca na samy świetły kraj, akružajučy abraz druku.

Starana adwarotnaja padobna da starany pierednaj, maje ŭ dwoch miescoch, ulewa i ŭprawa, numer biletu čyrwonaha koleru.

Ukraina.

Ukrainsk pasoł ab ziamielnaj sprawie.

Ab tym, u jakim kirunku namiečajecca raźwiazka ziamielnaha pytańnia na Ukrainie, daje źmieńu wiedama šeiej ukrainski pasoł u Aŭstryi, W. Lipinski, u hutarcy s supracaŭnikom wienskaj hazety „Neue Freie Presse".

„Poŭ y spakoj na Ukrainie wiernie tolki raźwiazka ziamielnaha pytańnia. Adnak, pytańnie hetaje — nie takoje prostaje, i jaho na-gwałt nielha raźwiazywać. Rewalucyja wytwaryła takoje pałažeńnie, s katoraha pawarotu ŭžo niema. Sielanie nia tolki padzialili miž saboj panskije ziemli, ale i tak źniščyli ŭsie pryłady i ŭsiu haspadarku pa dwaroch, što dalej haspadaryć na šyrejšych asnowach niema nijakaje mahčymaści. Siłaj faktaŭ z abiłosia toje, što Ukraina s kraju wialikaje ŭłasnaści ziarnułasia ŭ kraj małoj i siarednaj ułasnaści. Pany z radaściu pradaduć swaju ziamlu. Sielanie, u katorych s pryčyny wializarnych cen sielskich praduktaŭ jošć bahata hrošy mohuć łohka wyplacicca. Treba tolki, kab zakon nie daŭ nowym panom siešci na miesca starych, dy kab sielanie pry hetym nie astalisia s pustymi rukami. Dzieła hetaha nowy zakon za hadywaje, kab nichto, u kaho jošć užo 25 dziesiacin ziamli, nia moh bolš kupić ziamli, a ŭ kaho mienš za 25 dzies., toj može prykupić najbolš tolki, kab mieć 25 dzies."

KIJEU. Ukrainskaje ministerstwa Kulu ŭtwaryło kamisiju z wučonych dzieła pierekładu carkoŭnych knih s carkoŭna-sławiauskaj na ukrainskuju mowu.

S Polščy.

WARŠAWA (W.T.B.). 24.VIII. Hienerał hubernatar Bezeler wydaŭ zahad s pryčyny trochlećcia istnawańnia hienerał-hubernatarstwa.

WIESTKI Z RASIEI.

WIENA. Worahi bolšewikoŭ: kadety, narodnyje socyalisty, prawyje socyal-rewalucyaniery i mieńšewiki stwaryli arhanizacyju pad imiem: «Sajuz adradžeńnia Rasiei». Prahrama sajuza: adbudowa wialikaj Rasiei biaz Polščy i Bałtyckich ziamiel; za najlepšuju formu ŭpraŭleńnia na najbliżejšy čas pryznajecca dyktatura; za dyktatara naznačajecca Barys Sawinkow, za pamočnika jaho — b. hlaŭnakamandujučy Aleksiejew. Sajuz nie pryznaje bieraściejskaje ŭmowy i trebuje dalejšaj wajny s centralnymi dzieržawami. U sprawie ziamielnaj i ab hasudarstwiennym ładzie ŭhody jašče nie dajšli. Nowy sajuz pakul-što tajny.

MASKWA. «Izwiestija» nakazywajuć, što ŭ Maskwie wykryli wializarnuju zmowu. Zmowa mieła na meci zachapić arsenał i abstrelać Kreml. Rasstawić kulamioty mielisia nia tolki na strechach damoŭ, ale nawat i na carkwach. 8 arhanizataraŭ zmowy rasstralany. Paŭstańni ŭ Waładzimiry, Wałhdze, Wiatce i Arle krywawa zatušeny. U Piecarburzie rasstrelany 20 duš, u tym liku aficery s Krasnaha Sieła, a także 3 kamisary, katoryje brali chabary.

BERLIN 22.VIII. Rasiejski predstaŭnik u Berlinie, Joffe, byŭšy ŭ Maskwie, skazaŭ karespandentu „Izwiestij", što ŭsie čutki ab abastreńni rasiejskich adnosin da Niamieččyny ni na čym nie asnowany. Niamieččyna nia choče razrywu z Rasiejej, a zachawańnia pryjaznych znosin. Ekanamičnyje pierehawory jduć pamysna.

Zjawa 20.

Tyje-ž i Barbara z Ihnatam.

(U časie hetaj zjawy ŭchodziać na scenu inšyje hości).

Barbara.

(uchodzić za pad-pachu z Ihnatam).

Nie turbujciesia,—woś i ja! Ničoba błahoha mnie nie prytrapicca, bo mianie ściežaže moj narečony.

Usie (ździwiŭšysia).

Narečony?!

Barbara.

Ale. Pan Ihnat tolki-što paswataŭsia da mianie.

Zośka (d. s.)

Chutka ŭciešyŭsia! } razam

Juziuk (d. s.)

A ja—durny dumaŭ...

Michalina.

Basia! Budź ščašliwa! Ad usiaho serca zyču ŭsiaho najlepšaha...

Wincent.

Dumaŭ kinuć pić, ale nijak tak nie wychodzić... Woś iznoŭ zdareńnie napiecca!

Ihnat (da Wincentaha).

Pan Wincent! wybačajcie... dwa słowy! (wiadzie Wincentaha ŭ bok na front sceny). A hetyje 50 rubloŭ? Kali addaście?... Jak-że budzie?..

Wincent.

Dy jdzi ŭ bałota! Woś prypomniŭ! Tabie zdajecca, što ja jašče maju henyje hrošy?—Fiu! fiu!... Maješ woś try rubli (daje Ihnatu 3-ch rubloŭku), a za reštu adkwateruješ u nas. Spadziajusia, što šlub nie zara budzie, a pakul što budzieš u nas žyć, jak raniej.

Ihnat.

Nichaj i tak budzie...

Kelner.

Abied hatoŭ. Dzie padać: tutaka ci ŭ pakoi?

Michalina.

Tut... na pawietry lepšy apetyt.

Barbara.

A jašče adzin abied—dla pana Ihnata.

Zośka.

I jašče adzin — dla para Jazepa.

Wincent (da Kelnera).

Jašče dwa abiedy!

Juziuk

(piaje):

Na što nam hrošaj wielmi šmat,—
Žywie chaj u zhodzie z bratam brat,—
Bo hłaŭna reč, pawiercie mnie,
Kali kachajucca usie...

Tut smutak byŭ,—ciapier nima,
Čyja-ž, skažecie, ŭ tym wina?

(pakazywajučy na Zośku):

Usiamu winoj dziaŭčyna ta—
Bo ad dziaŭčat najbolej zła!

Juziuk i Zośka

(piajuć):

Dyk heta ŭsio prajšło zusim,
Niewarta dumać bolš ab tym!
Ciapier usiudy radašć znoŭ,
Ad ščaścia ŭ žyłach kipić kroŭ.

Ihnat

(piaje):

Kali tut wiesielacca ŭsie,
Čamu-ž nie wiesialicca mnie?

(pakazywajučy na Barbaru):

Paciechu-ž ja znajšoŭ swaju, —
Z usimi razam zapiaju..

Chor.

Na što nam hrošaj wielmi šmat i h. d.

Zawiesa začyniajecca.

KANIEC.

HELSINGFORS. Nastupleńnie anhličan u Karelii prynimaje hrozny charakter. Finlandzkaja čyrwonaja hwardyja pad kamandaj belhijskich afìceraŭ stalć nieŭdalečku ad finlandzkaj hranicy. Pietrazawodzk užo ŭ rukach sajužnikaŭ. Anhličanie nabirajuć nia tolki finlandzkich paŭstancaŭ, ale i karelaŭ z rasiejskaj Karelii sulačy płatu pa 450 rub. u miesiac.

MASKWA (P.T.A.). 20.VIII. Anhličanie i francuzy, katoryje manfisia złučycca s čecha-sławakami, razhromleny ŭ wakolicach Onieghi. Našy wojski zaniali stancyju Čekujewo ŭ 80 wiarstoch ad Archangielsku. My zahładali warožym parachodam. Pad Cieleckam worahi adkinuty. Na Kubani my adkinuli worahaŭ. zaniali wioski Iljinskuju i Suchonewo i zdabyli 2 harmaty i 3 kulamioty. Na poŭnačy ad Carycyna my zaniali wiosku Piečanku i zdabyli 10 kulamiotaŭ. Našy wojski zaniali Derbent. U wakolicach Kazani — ŭdačnyje dla nas bitwy. My zaniali wiosku Wasiljewo.

MASKWA. Sawieckije wojski pad naciskam worahaŭ adyšlisia na Carycyn. U wakolicach Oniegi anhła francuzy adstupili nazad. Čyhunka Jamburh—Pieciarburh papsawana.

MASKWA. Štab piermskaha wajennaha okruha wydaŭ prykaz pa armii, u katorym pamiž inšym hawaryсса: „Čas pomsty nastaŭ. Čyrwonyje wojski na ŭsieńkim froncie pierajšli ŭ nastupleńnie. Worahi adychodzić nazad. My zaniali stancyi Tawatuj i Kurino. Našy atrady jduć na Kaciarynburh. Usie ataki worahaŭ adbity. Uwieś proletaryat paŭnočnaha frontu chapiŭsia za arużže i wiadzie stanoŭčuju baraćbu proci kantrrewalucyi, čecha-sławakoŭ i biełaj hwardyi".

LONDON (Reŭter). Adstupleńnie čecha-sławakoŭ pry Ussuri nie pazbawiło ich komunikacyjnaj linii. Pawodłuh čutak, čechi zaniali Wierchnieudinsk, na ŭschodzie ad Bajkału.

MASKWA. Usie arużnyje siły Rasiei prysłuchajuć ciapier kamisaru wajennych spraŭ.

U Siamirečenskaj obłaści sawieckije wojski razbili 2,000 čecha-sławakoŭ i zaniali Kopal.

Na ŭschodnim froncie sawieckije wojski adstupili ŭ wakolicach Pyšunga (?), ale dajšli ŭdačy ŭ wakolicach Kazani i zaniali na prawym bierazi Wolhi niekalki wiosak.

Anhlickije operacyi pad Archangielskam prypynilisia.

Sawieckije wojski adkinuli čecha-sławakoŭ ad Kaciarynburha.

Na Aschabadzkim froncie sawieckije wojski zaniali stancyju Uč Bočy.

KIJEU. «Kijeŭsk. Myśl» nakazywaje, što kazaki ŭwarwalisia ŭ Saratańskuju huberniu i dajšli da čyhunki Tambow—Kamyšyn. U zaniatych kazakami čaściach Saratańskaj i Waroniežskaj hubernlaŭ waročajecca staryje ŭłaści i samaŭpraŭleńnie.

BERLIN (W.T.B.). Nordd. Allg. Ztg" s pryčyny abwinieńnia „Morning Post", byccam niamiecki imperatar—winawajca śmierci cara, piše pamiž inšym:

„My nie majem nijakaj pryčyny baranić rasiejskuju carskuju ŭłaść, ale praŭda prymušaje nas prypnać, što Mikałaj, pierekanaŭšysia ŭ razhromie Rasiei, usimi siłami staraŭsia wiarnuć nieščaśliwaj staroncy mir. Kali heta jamu nie ŭdałosia, dyk kaho ŭ hetym winawacić, prynimajučy pad uwahu słabaść cara? Tolki jaho sajużnikaŭ, katoryje pry ŭtwaryŭšychsia warunkach byli prymušeny dapuścić upadak cara. U ich było na wybar: zachawać cara, ci wajewać dalej. Tady sajużniki Rasiei pastanawili prynieści ŭ achwiaru swaim metam nia tolki halawu Rasiejskaj dzieržawy, ale i nowyje patoki rasiejskaj krywi".

Z usiaho świetu.

BERLIN. Pawodłuh dašoŭšyeh dahetul wiestak, zbor zbožža sioleta ad 10 da 15 % wyšejšy za letašni. Rańnaja bulba šmat horšaja; poznaja sulić zbor, nia horšy za letašni. Heta-ž možna skazać ab burakoch.

Telehramy.

Niamieckije apawieščenni

23.VIII. Zachodni teatr.

Front hieneral an šefa Ben'a Pry Bajjel i naabapał Lis adbity nastupleńni worahaŭ i ŭzjaty pałonnyje. Anhličanie dalej wiali swajo nastupleńnie na poŭnačy ad Ankr. Ašyrnaja sproba prarwać naš front »končyłasia poŭnaj nieŭdačaj. Worahi ŭčora byli ciažka razhromieny. Wyžydajučy warožaha nastupleńnia našy wojski miž Muajenwil i Miromon sami pierajšli ŭ nastupleńnie i ŭsiudy sustrelisia z worahami, žbiraŭšymi swaje siły dziela nastupleńnia. Miescami my adkinuli worahaŭ na 2 kil. nazad. Hetak prychatoŭleny anhlicki šturm byŭ razbity pierad abiedam. U dzień worahi wiali čyś enyje ataki — asabliwa ŭ kirunku Pinisje Bomon Amel. Jany ŭsiudy adbity s ciažkimi stratami. Silnyje šturmy worahaŭ z Alber złamalisia pad našym ahniom. Miž Alber i Somm worahi atakawali pad achranaj silniejšaha ahniu i časowa byli pierajšli za darohu Alber—Bre. Silnaj kontratakaj my adkinuli worahaŭ nazad za darohu—na ich ŭłasnyje pazycyi. Čyśienyje pancyrnyje samachody worahaŭ razbity. Na poŭnačy ad Bre worahi puścili ŭ chod konnicu. Jana blizka ŭsia źniščena. Bitwy trywali da poznaha.

Miž Somm i Uaz francuskije ataki pad našym ahniom nie mahli razwinucca. Miž Uaz i En my ŭ načy z 21 na 22 žniŭnia ŭziali našy wojski nazad—za Ajjet. Pierad silnymi atakami miž Manikan i Pon-St. Mar našy astawaŭšyjesia jašče na zachodnim bierazi Ajjet roty adyšlisia na druhi bierah.

Front Niamieckaha Naślednika: Pry Bazoš i Fim my ŭ miascowych bawach adcisnuli amerykanskuju liniju nazad i adbili kontrataki.

Lejtenant Ude zbiŭ 57 i 58 woraha. Z warožaj latučaj eskadry, zbiženaj z 10 samalotaŭ i atakawaŭšaj Karlsrue, my źniščyli 7.

24 VIII. Zachodni teatr.

Front hieneral-an-šefa Ben'a: Anhličanie pašyryli front swajho nastupleńnia na poŭnač da Awr, na paŭdzień—da Šoln. Paśla samaha silnaha ahniu ad Awr da Šoln, u doświtkach užniałasia batalija. Na paŭnočnym zachodzie ad Bapom my sustreli worahaŭ na linii St. Leže Ašile Gran-Miromon. Tut złamalisia raničnyje šturmy worahaŭ. Paabiedzi ŭ nowych šturmach worahi pasunulisia ŭpierad na Mori. Pruskije pałki adkinuli worahaŭ nazad kontratakaj. U kirunku na Bapom warožyje ataki adcisnuli našy linii na Beań-Pi. Tut našy rezerwy zadzieržali worahaŭ i ŭ wiečary adbili niekalki paŭtornych šturmaŭ. Naabapał Moromon čatyry šturmy złamalisia pierad našymi linijami. Na ŭschodzie ad Amel worahi pierajšli na ŭschodni bierah Ankr. Ich ataki złamalisia tut na ŭchodzie ad Alber. Na paŭdnia ad Somm pruskije pałki adbili anhlickije ataki na froncie Kapi-Fogokur-Wermandowile. Naabał Awr worahi paśla najsilniejšaha harahannaha ahniu pawiali wialikuju skoncentrowanuju ataku. Jana całkom adbita. Kontratakaj my adkinuli worahaŭ na ich ułasnyje pazycyi.

Lejtenant Ude dajšoŭ swaich 59 i 60 pabied.

25.VIII. Zachodni teatr.

Front hieneral an-šefa Ben'a: Naabapał Bajjel i na poŭnačy ad Labasse my adbili miascowyje nastupleńni worahaŭ. Miž Arra i Somm anhličanie dalej šturmawali. Na samaj ranicy wialikije piachotnyje siły s padmohaj pancyrnych samachodaŭ počali nastupleńnie na Nuwil—St. Leže. Šturm z wializarnymi stratami złamaŭsia pierad našymi linijami. Stajaŭšyje ŭ St. Leže warty pawodłuh zahadu adyjšlisia na ŭschod ad hetaha miesca. Wialikije warožyje siły šmat razoŭ atakawali naš front na zachodzie ad linii Behań Bapom-Warlankur. Šturm s padmohaj pancyrnych samachodaŭ proci samoha Bapom byŭ złomlen. Worahi pawiali wielmi silnuju ataku na froncie Martinpujš-Bazanten. Pruskije wojski zaatakawali ich zboku i adkinuli daloka za Požer. Na froncie Alber Somm worahi šeść razoŭ pamykalisia razarwać našu liniju. Kontratakaju my adkinuli worahaŭ za Labassel i za Šosse-Alber-Bre. U načy ŭtwaryŭšyjsia pry hetym kut my wyprastali, uziaŭšy wojska nazad. Miž Ajjet i En worahi iznoŭ šturmawali hustymi masami; ich šturmy złamalisia z wializarnymi stratami.

Našy latuny ŭ načy na 25 žniŭnia skinuli na wajennyje budoŭli i tabory worahaŭ 75.000 kilogr. razryŭnych materjałaŭ.

Kala wajny.

WIENA. (W.T.B.). 24.VIII. *Albanski front*: Wojski hieneraŀa-an-šefa Franca Baltina 22-ha prarwali warožyje linii miž Beratam i Wjeraj i dajšli da wiaršyn na paŭdnia ad Kumani. Na paŭdziennym zachodzie ad Berata my ŭwarwalisia na italjanskije pazycyi. Učora my pašyryli našy ŭdačy pad Beratam i adbili zajadłyje kontrataki. My także pasunulisia ŭpierad u harystych wakolicach Ilowe.

Našy latuny ŭdačna abkidali bombami aerodromy kala Walony.

WIENA. 25.VIII *Albanski teatr:* Naše nastupleńnie ŭdačna jdzie dalej. Paśla wielmi wostrych bitw zdabyty italjanskije pradmastowyje forty na Fjeri. Našy wojski pierajšli cieraz Semini. Kala Beratu i ŭ harach Silowes my hetak sama mieli ŭdaču. Našy latuny iznoŭ zrabili nalot na Walonu.

BERLIN. (W.T.B.). U lipni našy padwodnyje łodki zatapili 550.000 tonn, a ad pačatku padwodnaj wajny — 18.800.000 tonn. U tym liku—11,600.000 anhlickich.

BERLIN. 21 žniŭnia ŭ pałudzień warožaja latučaja eskadra atakawała Frankfurt. Škoda z ablena tolki materjalnaja. Bolšaja čaść bomb papała na poli.

BERLIN. (P.T.A.). 23.VIII. U načy z 22 na 23 našy łohkije marskije siły atakawali warožyje karabli na rejdzie Diunkirchena. Našy torpedy papali ŭ 3 warožyje minanoscy. Dwa spamiž ich zatanuli.

BERLIN (W.T.B.) La ŭschodniaha ŭzbiarežža Anhlii našy padwodnyje łodki zatapili 4 parachody jomkaściu razam kala 15.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U Sziarodziemnym mory našy padwodnyje łodki zatapili 17.000 tonn, u tym liku 3 wialikije tarhowyje parachody s tawarami.

Biełaruskije pieśni

Hrodnienskaje huberni.

Pijcie, ludzi, harelicu,
A wy, husi, wodu,
Dyj laciecie, biely husi,
Tam da majho rodu.
Nie kažecie, biely husi,
Što ja tut haruju,
Dy kažecie, biely husi,
Što ja tut panuju.
Wyščyknuła kwietku z rožy,
Puściła na wodu—
Pływi, pływi, kwietka z rožy,
Tam da majho rodu.
Pływa, pływa kwietka z rožy,
Pry bierażku stała,
Pryjšła maci wadu braci
Pa kwietcy paznała.
Čamu kwietka, čamu z rožy,
Na wadzie zbladzieła,
O, zdajecca, oj, zdajecca
Ty siem let chwareła.
(Sakolski paw.)

——:——

Oj, pasieju ja žyta žmieniu,
Druhuju jačmieniu, —
O, zawiazała-ž maja licha dola
Ručańki biez ramieniu,
O, ramon-zielle, ramon-zielle,
Da ŭ kudrawački ŭjecca,
Oj, dzieś maja licha dola
Bitym šlacham wałačecca.
Oj, niachaj idzie, niachaj idzie,
Niachaj wałačecca,
Tam za rečańku, tam za bystruju,
Tam za Dunaj zabjecca.
Oj, ja dumała maładzieńkaja,
Da što zoračka zraje,
Až to-ž miły, čarnabrywy,
Na siwym kani hraje.
Oj, pakidaj miły, pakidaj miły,
Na siwym kani hraci,
Oj, prašu ciabie i kliču ciabie
Da siabie wiačeraci!
—Wiačeraj, miła, wiačeraj, miła,
Daj wiačeraj zdarowa,
Užo mnie zakazana, užo mnie
zapisana
Na Ukrainu daroha.
Tabie daroha, tabie daroha,
A mnie haścinlec bity;
Tabie chustačka, tabie biełaja,
A mnie wianočak žwity.

——:——

Ziaziuleńka sadawaja, čamu rana nie
kawała?
Ziaziuleńka spaźniłasia, licha dola ŭčapiłasia,
Prapaŭ moj wiek, jak makaŭ ćwiet.
Pasieju ja lon nad wadoju,
Zyšoŭ moj lon z labiadoju.
Tawaryški paŭstawali,
Swoj lon čysta paŭrywali,
A ja miada spaźniłasia,—
Licha dola ŭčapiłasia.
Nia žal-ža mnie taje lnicy,
Dy žal-ža mnie lebiadzicy,
Što adbiłasia ad radzicy.

——:——

Da pajdu ja kala rečki,
Tam pławaie stada kačak,
Adna adnu nahaniaje,
Bo ŭsłakaja paru maje.
Adna kačańka staraja,
Jana pary nia maje.
Pajdu ja kala łuha,
Šukajučy swajho druha.
Nie najšła ja swajho druha,—
Adno świšča ciehi sałowjejka.
Sałowiejka wyšej boru,
A druh idzie bližej k domu.

——:——

Chadžu—pachadžaju pa čystamu polu,
Oj, ja sieju—raśsiawaju swaju horku dolu.
Raści, raści, horka dola,
Roznymi ćwietami!
Ćwici, ćwici, horka dola
Jak toj wasiločak,
Ćwici, ćwici, horka dola,
Jak miły družočak.

——:——

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.